

1. Verklaring van het college Gemeente Barneveld

Dit gedeelte bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Getroffen *interne en externe* maatregelen om het tekort verder te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening door het college

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

Hieronder toont het college de analyse, waar uit volgt wat de oorzaken van het tekort van de gemeente (A1) zijn. Vervolgens wordt in de analyse het effect van getroffen maatregelen in voorgaande jaren opgenomen (A2). Tot slot wordt kort beschreven welke bronnen zijn gebruikt bij de analyse (A3).

A1. Analyse van de oorzaken van het tekort van de gemeente

A1.1. Omvang van het tekort

In 2019 en 2020 waren in Barneveld de tekorten binnen BUIG respectievelijk 5,43% en 9,3%. Het bijgestelde BUIG-budget bedroeg in 2021 € 7.322.888,-. De bestedingen voor de algemene bijstand waren in het jaar 2021 meer dan € 7.2 miljoen. De relevante uitgaven over dat jaar bedroegen € 8.452.003,-. Dit betekent dat er in 2021 sprake is van een tekort van 15,3% op het totale BUIG budget. Voor het jaar 2019 is er geen aanvraag gedaan voor een vangnetuitkering, omdat het tekort <7,5% van het BUIG budget viel. Voor het jaar 2020 is wel een vangnetuitkering aangevraagd en deze uitkering is ook toegekend.

A1.2. Uitgavencomponenten

Na een hectisch en bewogen jaar met corona, was 2021 wederom een bijzonder jaar. Naast eventuele effecten van de coronamaatregelen toont een analyse van de uitgaven dat, onder andere ten opzichte van voorgaande jaren, vier componenten hoofdzakelijk oorzaak zijn van het tekort. Hieronder zijn deze componenten benoemd en is een verklaring gegeven voor de hogere uitgaven.

➤ *Verstrekking uitkeringen*

Het aantal uitkeringsgerechtigden (Participatiewet (Pw), Inkomensvoorziening voor oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW), Inkomensvoorziening voor oudere en gedeeltelijke arbeidsongeschikte gewezen zelfstandige (IOAZ), Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz)) ligt in het jaar 2021 gemiddeld op 532 bijstandsdossiers. In 2019 en 2020 waren dit er gemiddeld 548 en 552. Aan uitkeringen op grond van de Participatiewet (Pw) is, ondanks dat het aantal bijstandsdossiers is gedaald, ruim € 300.000,- meer besteed dan in 2020. Dat is deels te verklaren door een lichte stijging van het aantal inwoners met een algemene bijstand: een stijging van 499 dossiers in 2021 t.o.v. 492 dossiers in 2020. Daarnaast hebben de gestegen normbedragen invloed gehad op de gestegen kosten, maar ook is het aantal dossiers met parttime inkomsten fors gedaald in 2021 (189 dossiers in januari

versus 122 dossiers in december). In verband met Corona is er in 2021 ook meer op basis van proefplaatsingen gewerkt. Wellicht heeft dit tot minder uitstroom op de korte termijn geleid, maar op lange termijn zal dat wel leiden tot duurzame(re) uitstroom.

➤ *Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz)*

Barneveld is een ondernemende gemeente, maar de afgelopen twee jaar heeft de corona pandemie grote invloed gehad op onze startende ondernemers. Meer dan voorheen hebben kwetsbare (startende) zelfstandigen een uitkering levensonderhoud ontvangen. De uitgaven binnen de uitgavencomponent "Bbz starter om niet" zijn in 2021 ruim € 110.000,- hoger dan in 2020. Maar ook binnen de gevestigde ondernemers zien we een blijvend beroep op een Bbz-uitkering. Ook in 2021 bleek een aantal ondernemers die niet voldoen aan de voorwaarden van de Tozo langer afhankelijk van een Bbz-uitkering. Daarnaast zien we een grote piek in de Bbz-uitgaven in het laatste kwartaal van 2021. Dit komt door het stoppen van de steunmaatregelen (TONK/Tozo-regeling) per 1 oktober 2021, met als gevolg dat veel ondernemers een beroep deden op de Bbz-light. De kosten van de Bbz-light hebben geleid tot +/- € 70.000,- aan onvoorziene bestedingen in het vierde kwartaal van 2021. Deze uitgaven vallen onder het BUIG budget.

➤ *Loonkostensubsidies voor inwoners uit het doelgroepregister*

Barneveld heeft de afgelopen jaren flink ingezet op het plaatsen van inwoners met een arbeidsbeperking met behulp van loonkostensubsidie doelgroepregister (hierna LKS). Dat betekent in positieve zin dat we heel succesvol zijn in onze opgave om mensen met een arbeidsbeperking te bemiddelen naar werk. Ook als zij geen uitkering op grond van de Participatiewet ontvingen. Het succesvolle LKS beleid van Barneveld heeft ook een financiële keerzijde. De kosten aan loonkostensubsidies zijn van € 477.659,- (in 2020) opgelopen naar € 577.711,- (in 2021): een stijging van € 100.052,-. In 2021 is er € 127.711,- meer uitgegeven dan begroot aan loonkostensubsidies. Dat is te verklaren doordat de betreffende doelgroep een langdurig beroep doet op dit instrument. Hierdoor moet je ook eens steeds grotere groep bedienen. Daarnaast heeft het UWV in verband met corona bijna geen loonwaardemetingen verricht in 2021. Daarom heeft Barneveld vaker en langer forfaitaire loonkostensubsidie verstrekt, in afwachting van de uitgestelde loonwaardemeting.

➤ *Terugvordering en verhaal*

De baten van terugvordering en verhaal zijn van € 133.979,- (in 2020) teruggelopen naar € 101.935,- (in 2021). Een verklaring hiervoor is dat extra werkzaamheden voor de Tozo-uitkeringen de inzet van de reguliere werkzaamheden hebben overschaduwd. De terugvorderingen van de Tozo-uitkering vallen niet binnen het BUIG budget. Ook is gebleken dat veel inwoners door de coronacrisis over verminderde aflossingscapaciteit beschikken om te voldoen aan hun betaalverplichting.

A1.3. Verdeelmodel macrobudget

De systematiek en de uitkomsten van het verdeelmodel doen geen recht aan de situatie van onze gemeente en onze arbeidsmarkt en dat is in 2021 extra zichtbaar. Het bijstandstekort over 2021 kan niet los worden gezien van de problematiek van de afgelopen jaren en het verdeelmodel van het

macrobudget. De inkomsten uit het Rijk staan niet in verhouding met de uitgaven die wij redelijkerwijs doen. De definitieve inkomsten van het Rijk vielen lager uit dan verwacht. Als gevolg bleef er nog grofweg een ton over voor andere bestedingen binnen BUIG, na aftrek van de uitkeringen Participatiewet. Het college is dan ook van mening dat de financiering van het Rijk gebaseerd moet zijn op de onvermijdbare kosten van de bijstandsverstrekking.

Met ingang van 2022 wordt het verdeelmodel van het macrobudget aangepast. Er wordt een apart budget voor loonkostensubsidie (LKS) voor inwoners in het doelgroepregister (DGR) bepaald en verdeeld op basis van realisaties. In het model van 2021 en eerder werd het budget voor LKS meegenomen in de objectieve verdeling. In 2022 ontvangt gemeente Barneveld daarom een budget voor loonkostensubsidie dat is gebaseerd op wat ze hier in 2021 aan hebben uitgegeven. De vaststelling van het voorlopige budget voor 2022 is nog gebaseerd op de LKS-uitgaven in 2020. De vaststelling van het definitieve budget wordt gebaseerd op de LKS-uitgaven in 2021. Aangezien gemeente Barneveld actief beleid voert op en succesvol is in het inzetten van LKS, heeft dit grote invloed op de hoogte van het voorlopige LKS-budget van 2022: een stijging van € 598.388,- aan LKS-budget t.o.v. 2021. Ook is er op het totale voorlopige budget sprake van een stijging: + € 635.282,- t.o.v. het definitieve budget van 2021. Daarmee zullen de inkomsten van het Rijk meer recht doen aan onze kosten binnen BUIG.

A2. Analyse van het effect van getroffen maatregelen in voorgaande jaren

Het beoogde effect van de getroffen maatregelen in voorgaande jaren is om de instroom in de bijstand zo laag mogelijk te houden en de uitstroom hoog door mensen direct naar werk of een werkervaringsplek te bemiddelen. Zo kunnen de kosten van de bijstand laag worden gehouden. Het doel was om de tekorten van het BUIG budget te reduceren door € 275.000,- te besparen. Dit zou leiden tot een BUIG-tekort tussen 5,5% tot 6% in 2021. De corona pandemie, met bijbehorende (steun)maatregelen, had grote invloed op de inspanningen om grip te houden op de kosten binnen het BUIG budget. Met de start van de coronamaatregelen in maart 2020 is ook de inzet van re-integratie instrumenten grotendeels gestopt en op een later moment hervat. Door de lockdown van december 2020 t/m mei 2021 heeft gemeente Barneveld in beperkte mate re-integratie instrumenten kunnen inzetten. Dit heeft bij een aantal inwoner gezorgd voor een stagnatie in hun ontwikkeling. Mogelijk heeft dat invloed gehad op de uitstroom uit de Participatiewet-uitkering en zijn inwoners langer afhankelijk geweest van de inzet van re-integratie instrumenten. Toch hebben de getroffen maatregelen in 2020 en 2021 effect gehad. Onderstaande maatregelen hebben er mede voor gezorgd dat het bijstandsvolume gedurende 2021 constant is gebleven, terwijl de gemeente in 2021 weer met 1,54% is gegroeid. Daarnaast werd er in Q1 2022 fors minder uitgegeven aan uitkeringen Participatiewet dan in Q1 2021: een reductie van bijna € 600.000,-.

A2.1. Effecten maatregelen 2019

De veranderende doelgroep vraagt een andere benadering van gemeentelijke gespreksvoerders. Bij de werving van nieuwe medewerkers wordt daarom rekening gehouden met het beschikken over bepaalde gedrags- en gespreksvaardigheden en affiniteit met de doelgroep. In 2019 zijn nieuwe medewerkers met diverse achtergronden (bijvoorbeeld jobcoach) aangetrokken als gespreksvoerder. Deze nieuwe

wervingswijze heeft er mede toe geleid dat wij onze inwoners nog beter in beeld hebben. Dat zorgt ervoor dat we beter kunnen inschatten welke re-integratie instrumenten effectief werken voor ons bestand en dat levert uiteindelijk meer uitstroom op binnen de Participatiewet uitkering.

Terugvordering en verhaal was voorheen uitbesteed aan een derde partij, maar dit is weer volledig in eigen beheer genomen. Ten opzichte van de werkwijze in het verleden, worden deze werkzaamheden nu vanuit een actievere rol en houding ingevuld. Maar doordat de Tozo met grotendeels bestaande formatie is uitgevoerd om ondernemers snel van een uitkering te voorzien, is er in 2021 een tijdelijke verschuiving van prioriteit is geweest. Dat heeft tot een aanvullende maatregel geleid in 2022, zie paragraaf B2.

A2.2. Effecten maatregelen 2020

In 2020 heeft Barneveld een achterstand in het vestigen van statushouders ingelopen. In 2020 betekende dat een verdubbeling van het aantal te huisvesten statushouders ten opzichte van 2019. Door flink in te zetten op onder andere taalstages en werkervaringsplaatsen voor statushouders, met als leerdoel om de Nederlandse taal te verbeteren, werd getracht om (duurzame) uitstroom te bevorderen. Deze inzet resulteerde begin 2021 in vele proefplaatsingen, maar er is ook een stijging in uitstroom zichtbaar (5 statushouders in 2020 versus 9 statushouders in 2021). Door deze trend en inspanningen ligt het in de lijn der verwachting dat de uitstroom van statushouders in 2022 verder zal stijgen.

Daarnaast is in 2020 ingezet op de aanschaf en implementatie van Suite4SocialeRegie, een systeem dat integrale regievoering ondersteunt. Dit systeem is in 2021 verder uitgerold. Het effect is dat het sneller inzichtelijk is als er op verschillende leefgebieden zaken spelen, waardoor gespreksvoerders eerder (na toestemming inwoner) kunnen inspelen op kansen en relevante ontwikkelingen.

Ook is in 2020 aan een pilot gewerkt rondom de toegankelijkheid van (en bekendheid met) schuldhulpverlening. Deze pilot is in maart 2021 gestart en bestaat uit een lokale communicatiecampagne en het experimenteren met laagdrempelige activiteiten. Met als doel het verhogen van de toegankelijkheid en het (vroegtijdig) bereiken van een grotere groep inwoners. We informeren inwoners over de mogelijkheden van budgetcoaching en schuldhulpverlening en maken het onderwerp 'financiële problemen' beter bespreekbaar. Alhoewel ook hier hinder is ondervonden van de geldende coronamaatregelen, hebben deze inspanningen er (indirect) aan bijgedragen dat er eind december 2021 +/- 70 inwoners onder bewind staan. Door ook hier op in te zetten, draagt de gemeente Barneveld bij aan het verhogen van de uitstroomkansen richting duurzaam werk, aangezien financiële stress toeleiding richting de arbeidsmarkt in de weg kan staan en ook een negatief effect kan hebben op participatie op de werkvloer.

A3. Gehanteerde bronnen die bij de analyse (A1) zijn gebruikt

- Programmabegroting gemeente Barneveld 2021
- Interne financiële rapportages Barneveld

- Key2Financiën
- Monitoringsysteem ZevaReporting
- Waarstaatjegemeente.nl
- Cijfers Jaarrapportage Divosa Benchmark Werk Inkomen 2021
- Specificatie Nader voorlopige Macrobudget 2022 | Publicatie | Rijksoverheid.nl
- Aanvraag vangnetuitkering 2020 Barneveld
- Kwalitatief: gesprekken met diverse medewerkers

B. Getroffen interne en externe maatregelen om het tekort verder te reduceren

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt beschreven welke interne (B1) en externe maatregelen (B2) zijn getroffen om een bijdrage te leveren aan de verdere tekortreductie. Bij B2 wordt aan de hand van drie vragen beschreven hoe de consultatie van de externe partij of externe bron heeft geleid tot de getroffen externe maatregelen.

Bij zowel B1 als B2 wordt onderscheid gemaakt of de maatregel al dan niet wordt voortgezet of nieuw is.

B1. Beschrijving getroffen interne maatregelen

B1.1. Voor 2021 getroffen maatregelen, die dit jaar zijn voortgezet:

Evaluatie re-integratie instrumenten

In de vorige aanvraag voor een vangnetuitkering is geconstateerd dat er sprake is van een mismatch tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Effectief gebruik van re-integratie instrumenten kan de kans op een mismatch verkleinen. Door de coronacrisis is het nog niet gelukt om alle huidige re-integratie instrumenten te evalueren. Daarom gaan we onze re-integratie instrumenten verder evalueren in 2022 en worden onderstaande maatregelen van 2021 in 2022 voortgezet:

- We hebben voortdurend oog voor passende re-integratie instrumenten. Niet de inzet van een instrument, maar het te behalen doel staat voorop.
- We zetten verdere stappen binnen de werkwijze Oplossingsgericht Werken. Wanneer een gespreksvoerder een re-integratie instrument vanaf een bepaalde drempelwaarde wil inzetten, wordt in breed casuïstiek besproken of de inzet van dit instrument bijdraagt aan het te behalen doel of dat er mogelijk een ander (goedkoper) alternatief voor handen is.
- We beperken de duur en mate van inzet van re-integratie instrumenten. Wel blijft bij deze groep de deelname/inzet van maatschappelijk leven onder de aandacht. Wij zetten geen re-integratie instrumenten meer in bij inwoners die langdurig afhankelijk zijn van een uitkering en waarbij geen ontwikkeling zichtbaar is. De gespreksvoerders kunnen zich hierdoor richten op bijstandsgerechtigden waarbij de kans op uitstroom groter is.

Aanbod vergroten van re-integratie instrumenten per re-integratiefase

De beschikbare instrumenten zijn momenteel ingedeeld in verschillende fases van het re-integratieproces zoals onderzoek, participatie, uitstroomondersteuning en werkplekondersteuning.

Doormiddel van de evaluatie van de instrumenten moet blijken welke instrumenten effectief zijn en welke ontbreken.

Inzetten diagnose instrument Werkracht

In de arbeidsmarktregio Foodvalley waar de gemeente Barneveld onderdeel van uitmaakt zijn 100 diagnoseplekken aangeboden waar kosteloos gebruik van gemaakt kan worden. De verdiepende arbeidsdiagnose is voor kandidaten van wie een gespreksvoerder geen duidelijk beeld kan krijgen. Met dit wetenschappelijk onderbouwde instrumentarium screenen we kandidaten met een afstand tot de arbeidsmarkt. De arbeidsmogelijkheden van de kandidaat worden in beeld gebracht aan de hand van:

- Capaciteitenonderzoek
- Arbeids-interesseonderzoek
- Persoonlijkheidsonderzoek
- Psychische belastbaarheid
- Vaardighedenonderzoek i.c.m. fysieke belastbaarheid
- Interview, advies en rapportage

De arbeidsdiagnose wordt uitgevoerd door een psycholoog en arbeidsdeskundige. Met dit instrument is een beter beeld van onze inwoners gegeven en konden we beter bepalen wat voor hem of haar nodig is om duurzaam deel te nemen aan de arbeidsmarkt en om uiteindelijk uit te stromen uit de uitkering. Het diagnose instrument is in 2021 al een aantal keer door ons ingezet, maar door de goede ervaringen zullen we dit diagnose instrument vaker inzetten in 2022 bij instromende inwoners die wij moeilijk in beeld krijgen. In verband met de beperkte regionale middelen die beschikbaar zijn gesteld voor dit instrument, wordt in 2022 onderzocht op welke momenten het gewenst is om dit product in te zetten. Het diagnose instrument is namelijk vrij kostbaar.

Training Veranderkracht in 100 dagen

In de gemeente Barneveld doen we daarnaast ervaring op met de training 'Veranderkracht in 100 dagen' van Ovidius Werk. Het algemene doel van de inzet van de training Veranderkracht is tweeledig:

- de uitkeringsduur van bijstandsgerechtigden verkorten;
- ervaring opdoen met resultaten die kunnen worden behaald met intensieve aandacht door een externe partij ten opzichte van inzet van de eigen gespreksvoerders die aan de gemeente verbonden zijn.

Daarnaast is er sprake van individuele doelstellingen bij de deelnemers. Deze wisselen per deelnemer. Bij personen die langere tijd afhankelijk zijn van een bijstandsuitkering is het doel hen in beweging krijgen. De training bestaat uit verschillende onderdelen: CV/LinkedIn profiel maken, leren pitchen, leren solliciteren (live en via beeldbellen), netwerkgesprekken voeren, kennismaken met WSP en het opstellen van een persoonlijk arbeidsmarktprofiel. Van de 8 deelnemers zijn 4 inwoners volledig uitgestroomd uit de uitkering na het volgen van deze training. Daarnaast zien we de motivatie onder de deelnemers toenemen en zien we de deelnemers opbloeien. Daarom wordt de training voortgezet en in een aangescherpte vorm aangeboden in 2022.

Terugvordering en verhaal

We blijven inzetten op effectieve invordering van terugvorderingen en verhaalsbijdragen. De al ingezette weg om de invordering in het geval van juridische procedures actiever op te pakken, zetten we voort en we treffen in 2022 aanvullende maatregelen (zie paragraaf B1.3).

Structurele aansluiting Leerwerkloket

Sinds 2021 is er wekelijks een medewerker van gemeente Barneveld structureel aangesloten bij het regionale Leerwerkloket om de samenwerking tussen het regionale Leerwerkloket en de gemeente te bevorderen. We zien met deze aansluiting de positieve effecten in de vorm van gezamenlijke projecten, pilots en doorverwijzingen naar het Leerwerkloket. Daarom blijft een medewerker in 2022 structureel aansluiten om de onderlinge samenwerking te versterken.

Deelname aan een regionaal projectteam statushouders

Veel statushouders zijn langdurig afhankelijk van een bijstandsuitkering. De meest voorkomende reden hiervoor is het onvoldoende beheersen van Nederlandse taal. De afstand tot de arbeidsmarkt is daardoor te groot. Om deze afstand te verkleinen, wordt er sinds 2021 in een regionaal projectteam statushouders gewerkt aan projecten die deze afstand verkleinen. Een van de projecten die in 2022 wordt opgezet, is een project gericht op het ontwikkelen van taalkaarten binnen verschillende sectoren. Denk bijvoorbeeld aan een taalkaart in de productiesector. In de meest voorkomende talen onder statushouders wordt op deze kaarten het werkproces uitgelegd en wordt vaktaal vertaald. Met deze taalkaarten hopen wij meer statushouders uit te kunnen plaatsen op reguliere arbeidsplekken. Daarnaast gaat het regionale projectteam zich bezig houden met het ontzorgen van het bedrijfsleven door middel van subsidiemaatregelen voor statushouders, het opzetten van een kennisbank en het optuigen van een klankbordgroep. Ook wordt er een adviseur cultuursensitief werken ingezet. Ten slotte wordt er in 2022 ook een multicultureel ondernemersevent georganiseerd.

B1.2. Maatregelen die na evaluatie niet meer worden voortgezet dit jaar:

Project Storteboom

In 2021 is vanuit het regionale projectteam het Project Storteboom gedraaid om statushouders te plaatsen op de arbeidsmarkt. Binnen dit op maat gemaakte traject voor statushouders met een grote taalbarrière (waardoor het vinden van werk tot op heden nog niet was gelukt) is er vanuit regionale middelen (Perspectief op Werk) een aanbod gedaan voor Taal op de Werkvloer en Jobcoaching. Er werd gestart met een proefplaatsing en bij goed functioneren werd een arbeidscontract aangeboden. Gedurende dit project is gebleken dat de afstand tot de arbeidsmarkt niet alleen zat in het niet beheersen van de Nederlandse taal. Ook lichamelijke beperkingen stonden hieraan in de weg. Vanuit het regionale projectteam wordt nu onderzocht op welke wijze statushouders met deze beperkingen richting de arbeidsmarkt geholpen kunnen worden.

Denktank sessies met uitvoerende professionals

Er zijn twee denktank sessies tijdens de coronacrisis georganiseerd met twee doelen:

- Een werkwijze opstellen voor het oppakken van re-integratie met/na corona, met als doel om

bijstandsgerechtigden richting betaald werk te begeleiden.

- Het bepalen van de grenzen van een participatietraject, zodat trajecten effectiever worden ingezet. Mede door de werkdruk is het voorlopig niet wenselijk om nieuwe denktank sessies te organiseren. Er is wel uitvraag gedaan bij een aantal uitvoerende professionals met bepaalde specialismen (LKS, Bbz, terugvordering en verhaal) met de vraag hoe we tekorten op deelbudgetten binnen het BUIG budget kunnen reduceren.

B1.3. Maatregelen die nieuw zijn getroffen dit jaar:

Kosten vereenvoudigde Bbz

Doordat de steunmaatregelen per 1 oktober 2021 zijn stopgezet, hebben we onze inwoners geïnformeerd over de mogelijkheid om een vereenvoudigde Bbz aanvraag te doen. De kosten van deze Bbz-light hebben geleid tot +/- € 70.000,- aan onvoorziene bestedingen in het vierde kwartaal van 2021. Deze uitgaven vallen onder het BUIG budget. Omwille van onze opgave om de kosten binnen het BUIG budget te reduceren, is er voor gekozen om in 2022 verder geen aanvullende promotie te maken voor de Bbz-light. Overigens zijn er mede door de Tozo-regeling in 2021 minder reguliere Bbz-uitkeringen toegekend dan in voorgaande jaren. Dit betekent dat er in 2022 minder omzettingen naar Bbz "om niet" zullen plaatsvinden na de jaarrekening, wat resulteert in een kostenreductie op deze uitgavenpost.

Extra inzet op terugvordering en verhaal

Een aanvullende maatregel is tijdelijke, extra formatie op terugvordering en verhaal om de achterstanden vanwege de Tozo werkzaamheden weg te werken. Daarbij zijn er een aantal aanvullende maatregelen betreft terugvordering en verhaal getroffen:

- er komt meer aandacht voor preventie, d.w.z. het voorkomen van vorderingen;
- de gespreksvoerders gaan de onderhoudsplicht vaststellen door middel van een screening, zowel bij aanvraag als in heronderzoeken, zodat er eerder in het proces hierop inkomsten kunnen worden gegenereerd;
- vanuit juridische zaken wordt een informatiebijeenkomst georganiseerd met de gespreksvoerders over het vaststellen van de onderhoudsplicht met een gekoppelde procesbeschrijving;
- de beleidsregels voor verhaal worden geëvalueerd.

Inzetten op parttime werk

Landelijk gezien heeft 7,2% van de bijstandsgerechtigden in 2021 inkomsten uit werk naast hun bijstandsuitkering. Er is sprake van een landelijke daling van 0,4%. Ook in gemeente Barneveld zien we een daling van het aantal dossiers met parttime inkomsten. Het gaat meestal om een kleine deeltijd baan. Omdat deze bijstandsgerechtigden daarmee niet het sociaal minimum verdienen, vult de gemeente hun inkomsten aan tot de bijstandsnorm. We zetten in op parttime werk, omdat de grootste groep van ons bestand nu deelneemt aan georganiseerde activiteiten met groeipotentie. De volgende stap na het deelnemen aan georganiseerde activiteiten is om parttime aan het werk te gaan.

Wijziging beleid rondom heronderzoeken

Er komt een wijziging in het beleid rondom heronderzoek rechtmatigheid. Het huidige

heronderzoeksplan bestaat op dit moment uit het op vaste momenten controleren van uitkeringen. Dit leidt veelal tot het controleren van uitkeringen die ongewijzigd zijn gebleven. De administratieve last die hiermee gemoeid is, is hoog terwijl niet wordt tegemoet gekomen aan het doel van het heronderzoek, namelijk het opsporen van onrechtmatige verstrekkingen.

Nieuwe regietaak op de inburgering door de nieuwe Wet inburgering

Met ingang van 1 januari 2022 is de nieuwe Wet inburgering in werking getreden. Met de komst van deze wet hebben gemeenten de taak gekregen om regie te voeren op de inburgering. Dat betekent dat wij meer invloed uitoefenen op het taalonderwijs dat een inburgeraar volgt, we monitoren de voortgang en zoeken de samenhang van het taalonderwijs met het werkveld. Inburgeraars die potentie hebben om te bewegen naar de arbeidsmarkt worden nu in een aangepast taaltraject geplaatst dat zich richt op het zo snel mogelijk verkrijgen van reguliere arbeid. Voor de komst van deze wet was dat niet mogelijk en hadden wij geen inzage in de voortgang van de inburgering. Door juiste toepassing van deze wet kunnen stathouders sneller en duurzamer uitstromen naar de arbeidsmarkt.

Human Capital Agenda Foodvalley

De economische groei en de daarmee samengaannde uitbreiding van bedrijvigheid leidt tot spanning op de arbeidsmarkt. Met name in de technische beroepen is de vraag om gekwalificeerd personeel groter dan het aanbod. Er zijn aanvullende maatregelen nodig om te kunnen voorzien in passend en goed geschoold personeel. Daarom werken wij onder andere via het programma Human Capital Agenda (2022-2025) aan een optimaal functionerende arbeidsmarkt voor zowel werkgevers als werknemers in Regio Foodvalley. We zetten onder meer in op een optimale aansluiting van onderwijs en arbeidsmarkt en verbinding tussen het innovatieve Barneveldse bedrijfsleven en jonge talenten uit de regio. Initiatieven als Barneveldse Techniek Opleiding (BTO) en Barneveld Tomorrow, zijn wenselijk en worden gefaciliteerd. In 2022 willen wij samen met BTO de mogelijkheden in kaart brengen om te komen tot een verbreding van het initiatief naar andere branches.

B2. Beschrijving getroffen externe maatregelen

Elke getroffen maatregel wordt beschreven met de naam van de maatregel, een omschrijving van de maatregel en gevolgd door de antwoorden op elk van de volgende drie vragen t.a.v. die maatregel:

- a) Wat is (zijn) de externe bron(nen) (partij of 'schriftelijke' informatie) voor deze maatregel geweest?
- b) Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?
- c) Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze consultatie?

In de gemeente Barneveld zijn we continu op zoek naar partners binnen en buiten onze arbeidsmarktregio om samen te werken en van elkaar te leren als het gaat om het aan het werk of aan een volgende stap helpen van onze inwoners. Dit draagt niet alleen bij aan een lager bijstandsvolume,

maar ook aan het geluk van onze inwoners. We blijven elk jaar meermaals in gesprek met externe partijen binnen in arbeidsmarktregio Foodvalley om te kijken of we nog kansen missen en we kunnen verbeteren in onze dienstverlening.

Maatregel 1: Inzetten op parttime ondernemerschap

a) Wat is (zijn) de externe bron(nen) (partij of 'schriftelijke' informatie) voor deze maatregel geweest?

- Een rapport van Radar Advies: Werkzame bestanddelen van parttime ondernemen, dec 2019
- Achterbanraadpleging ZZP Nederland, mei 2020
- Divosa, innoveren van het BBZ, november 2020

b) Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?

Het inzicht dat investeren in begeleiding van en naar zelfstandig ondernemerschap bijdraagt aan het verkleinen van het bijstandstekort. Zoals eerder vermeld zijn veel Barnevelders van nature ondernemers. Inzet op 'parttime ondernemerschap' kan als opmaat fungeren om op termijn uit te stromen uit de bijstand. Dit kan ook met een combinatie van arbeid in loondienst en parttime ondernemerschap. In de huidige arbeidsmarkt is dit een kans.

c) Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze consultatie? In 2013 is er ook al een succesvol Project Parttime Ondernemerschap gedraaid, waar 6 inwoners van gemeente Barneveld duurzaam zijn uitgestroomd. In 2022 wordt daarom weer ingezet op parttime ondernemerschap. De beleidsregels rondom parttime ondernemerschap zijn geactualiseerd in overleg met onze specialist BBZ. We verwachten wederom minimaal 5 inwoners duurzaam uit te laten stromen via deze constructie.

Maatregel 2: Meer data gedreven werken

a) Wat is (zijn) de externe bron(nen) (partij of 'schriftelijke' informatie) voor deze maatregel geweest?

- Inzage in Divosa Benchmark Werk en Inkomen

b) Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?

Het inzicht dat effectief gebruik van data van invloed kan zijn om het BUIG tekort terug te dringen. Gezien de tekorten op BUIG hebben we onze volledige focus op het verminderen van dit tekort, waar dat binnen onze macht ligt. Daarom willen wij (nog meer) inzicht krijgen in de ontwikkeling van het BUIG-budget en hierop aansluitend aanvullende maatregelen te formuleren om dit tekort substantieel terug te dringen. We zijn ervan overtuigd dat inzet op gedegen data analyse van pas komt om effectieve maatregelen te treffen in de nabije toekomst.

c) Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze consultatie? We zetten in op het gebruik van een Business Intelligence (BI) tool. We gebruiken ons interne sturingssysteem (Zeva) voornamelijk om te kunnen informeren en verantwoorden op cijfermatig niveau, maar we willen de stap maken om interne sturingsinformatie duidelijker en overzichtelijker te presenteren. Door een BI-tool te creëren, willen we een dashboard BUIG monitor realiseren. Zo wordt

data sneller inzichtelijk en is het mogelijk om data te benutten om grip te krijgen op BUIG, zowel financieel als inhoudelijk (trends, zorgbehoefte). Dat maakt het makkelijker om sneller in te grijpen bij dreigende tekorten op deelbudgetten. Het college heeft, mede voor deze wens, een pionier data gedreven werken en een data-analist aangenomen om dit vorm te gaan geven.

Maatregel 3: Stimuleren jobcarving en jobcreation

a) Wat is (zijn) de externe bron(nen) (partij of 'schriftelijke' informatie) voor deze maatregel geweest?

- Divosa Benchmark Werk & Inkomen | Jaarrapportage 2021

- Jobcarving en jobcreation helpt mensen aan het werk en het werk aan mensen | Stimulansz

b) Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?

Het inzicht dat er creatiever gekeken moet worden om vacatures te vervullen. De arbeidsmarkt heeft geweldig veel mensen nodig in de zorg, techniek, kinderopvang, en ga zo maar door. Begin 2022 waren er ruim 300.000 onvervulde vacatures en stonden ruim een miljoen mensen aan de kant van de arbeidsmarkt. We moeten anders gaan kijken naar deze vacatures, want blijkbaar passen deze vacatures niet voldoende bij onze inwoners. Met jobcarving en jobcreation kunnen we maatwerk leveren. Bij jobcarving wordt een bestaande functie aangepast op een specifieke kandidaat, maar ook op het bedrijf. Het gaat om de taken en werkzaamheden waarop iemand regulier kan presteren. Bij jobcreation worden aanpassingen in meerdere functies aangebracht. Door specifieke functies op te splitsen in taken en werkzaamheden, kan je die vervolgens weer samenvoegen tot een nieuwe functie. Het voordeel is dat je verschillende niveaus creëert op het gebied van competenties, opleiding en vakbekwaamheden, zonder dat je inlevert op de kwaliteit van het werk. Hier willen wij graag intensiever op gaan inzetten binnen onze arbeidsmarktregio.

c) Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze consultatie? Onze twee accountmanagers Werkgeversservicepunt van de regio Foodvalley, gekoppeld aan de gemeente Barneveld, werken subregionaal en gaan actief in gesprek met werkgevers in onze omgeving om de voordelen van jobcarving en jobcreation in de huidige arbeidsmarkt voor te leggen. Jobcarving en jobcreation zijn een oplossing voor organisaties die kampen met (flinke) personeelstekorten. Deze maatregel is met name succesvol bij een goede samenwerking op alle niveaus: van Wmo-consulent, gespreksvoerder en jobcoach tot accountmanager die contact houden met de bedrijven en de arbeidsmarkt verder verkennen om hierop in te springen.

C. Beoogd effect van de genoemde maatregelen op de tekortreductie

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt het beoogde effect beschreven van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan de *verdere* tekortreductie (C1). Het gaat hierbij om een inschatting van het beoogde effect. Ook wordt aangegeven hoe het effect van de maatregelen zal worden gemonitord (C3).

Het effect van de maatregel wordt zoveel mogelijk gekwantificeerd (C1). In bepaalde gevallen is het kwantificeren van het effect van maatregelen slecht of niet mogelijk. In die gevallen wordt kort toegelicht waarom alleen een kwalificering van het effect van de maatregel mogelijk is (C2).

C1. Beoogd effect van de getroffen maatregelen op de verdere tekortreductie.

De ambitie van de gemeente Barneveld is om met de ingezette maatregelen het bijstandsvolume verder te verminderen en daarmee ook de kosten van de bijstand. Het beoogd effect is om de tekorten op het BUIG budget te reduceren naar minimaal <7,5%, zodat een nieuwe aanvraag voor de vangnetuitkering niet meer nodig is. Dit is een realistisch doel, gezien onze ingezette maatregelen en het feit dat het nieuwe verdeelmodel macrobudget beter aansluit bij onze uitgaven door het succesvol plaatsen van inwoners met loonkostensubsidie. Mede door onze inspanningen op het gebied van plaatsingen met loonkostensubsidie worden de inkomsten vanuit het Rijk voor BUIG flink verhoogd voor het jaar 2022. Door maatregelen te treffen rondom het parttime ondernemerschap, zal er een kostenreductie komen op de algemene uitkeringen op grond van de Participatiewet. Samen met de verwachting dat er in 2022 minder omzettingen naar Bbz "om niet" zullen plaatsvinden na de jaarrekening, schatten we in dat dit zal resulteren in een kostenreductie op deze uitgavenposten (+/- € 150.000). Door onze extra inzet op terugvordering en verhaal, verwachten we de trend van teruglopende baten te kunnen keren. De verwachting is dat dit in 2022 tot € 50.000,- meer baten leidt.

C2. Toelichting indien deze effecten niet kunnen worden gekwantificeerd.

Voor alle bovenstaande maatregelen op het gebied van re-integratie, waar niet een direct effect aan kan worden gekoppeld, is het doel om uiteindelijk meer uitstroom te realiseren. Dit zal uiteindelijk door lagere kosten voor de algemene uitkeringen op grond van de Participatiewet ook leiden tot een kostenreductie op het BUIG budget. Dit is lastig om uit te drukken in cijfers, omdat we afhankelijk blijven van ontwikkelingen op de arbeidsmarkt.

C3. De wijze waarop het effect van de maatregelen wordt gemonitord.

Meerdere bovenstaande maatregelen zijn gericht op het gebied van re-integratie om uitstroom uit de bijstandsuitkering te stimuleren. Met name de uitstroom zal dit jaar dus nauwlettend in de gaten worden gehouden. Verder bespreekt het college elk deelbudget van BUIG uitvoerig tijdens de kwartaalrapportages. Bij de kwartaalrapportages wordt kritisch gekeken of er op een deelbudget een tekort dreigt voor het jaar 2022. Wanneer er een dreiging op een deelbudget ontstaat, wordt een specialist uit de uitvoering gevraagd naar het verhaal achter de cijfers om te verklaren waar dat dreigende tekort vandaan komt.

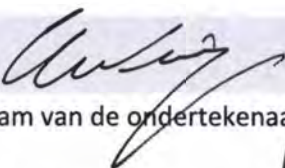
D. Ondertekening

Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen (meer informatie hierover in de toelichting onderaan het formulier). De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris. De ondertekening is volledig indien de naam van de gemeente en de naam van de ondertekenaar zijn ingevuld, de datum is ingevuld en de handtekening is gezet.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Barneveld verklaart dat het voor 15 augustus 2022 de genoemde interne en externe maatregelen heeft getroffen om te komen tot verdere tekortreductie.

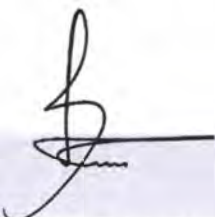
Datum: 24 mei 2022

De secretaris,

Naam van de ondertekenaar: W. Wieringa

De burgemeester,

Naam van de ondertekenaar: J.J. Luteijn

2. Instemming gemeenteraad

In artikel art. 10, eerste lid, onderdeel d, Pw staat dat de verklaring van het college de instemming van de gemeenteraad moet hebben.

Met de instemming van de gemeenteraad stelt de gemeenteraad vast dat het college inzicht heeft gegeven in de oorzaken van het tekort, de getroffen interne en externe maatregelen, het beoogde effect van deze maatregelen en de bijdrage die deze samen leveren om het tekort verder te reduceren.

De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. Het is geen vereiste dat de gemeenteraad het eens is met de getroffen maatregelen.

De ondertekening geschiedt door voorzitter en griffier. De gemeenteraad dient uiterlijk voor het moment van indiening van het verzoek zijn instemming te hebben gegeven, uiterlijk 15 augustus 2022.

De gemeenteraad van de gemeente Barneveld stemt in met de onder 1. afgegeven verklaring door het college van deze gemeente.

Ondertekening in dit formulier is een vereiste. Het is niet toegestaan om ter vervanging van onderstaande handtekeningen het gemeenteraadbesluit in te voegen of mee te sturen. De ondertekening is volledig indien de naam van de gemeente en de naam van de ondertekenaar zijn ingevuld, de datum is ingevuld en de handtekening is gezet.

Datum: 6 juli 2022

Ondertekening

De voorzitter,

Naam van de ondertekenaar: J.J. Luteijn

De griffier (plv),

Naam van de ondertekenaar: J. Hooijer

